

Articulation and Amazement

פרשת נשא תשפ"א

2

2. **יָפְלֵא** — *Shall dissociate*. The translation follows *Rashi* and expresses the idea that a Nazirite, as noted above, seeks to separate himself from the temptations of his environment. *Targum* renders *articulate*, and, indeed, the Nazirite vow must be spoken clearly. *Ibn Ezra* offers an alternate translation: *who shall do something astounding*, for it is truly uncommon for someone to undertake a vow that will cut him off from a physical pleasure that others find enticing. Whatever the exact translation of the word, all of the above are valid halachically and philosophically.

3 3 3 3

HASHEM spoke to Moses, saying, ² "Speak to the Children of Israel and say to them: A man or woman who shall dissociate himself by taking a Nazirite vow of abstinence for the sake of HASHEM; ³ from new or aged wine shall he abstain, and he shall not drink vinegar of wine or vinegar of aged wine; anything in which grapes have been steeped shall he not drink, and fresh and dried grapes shall he not eat. ⁴ All the days of his abstinence, anything made from wine grapes, even the pips or skin, he shall not eat. ⁵ All the days of his Nazirite vow, a razor shall not pass over his head; until the completion of the days that he will be a Nazirite for the sake

מסיבה זו גופא, קבלת הנזירות גם צריכה להיות בדיבור ברור ובלשון שאינה משתמעת לשתי פנים, שאם לא כן אין זו "הפלאה" (עיין נדרים ה, ב, ור"ן שם).
יש בכך לקח השקפתי חשוב. הגישה לכל מצוות התורה חייבת להיות מתוך הכרה ברורה ולא מתוך טשטוש או פסיחה על שני הסעיפים. על אחת כמה וכמה שאם בא אדם להחמיר על עצמו יותר ממה שאסרה עליו תורה, שדרכו צריכה להיות ברורה לפניו עד תומה, ובתחום זה אין מקום לגמגום כלשהו, אם בא אדם לאחוז במידת חסידות, יעשה זאת רק כאשר צעדיו נהירים לו על כל ההשלכות הכרוכות בהם והוא מקבל אותם על עצמו בכל נפשו ומאודו.

בביאור הלשון "יפליא", כתבו האבן עזרא (בפירושו השני) ורבינו בחיי, שהנזיר עושה דבר פלא, שכן כל העולם כולו הולכים אחרי תאוותם, ואילו הוא נלחם מרצונו בתאוותו וגודר את עצמו. ולכאורה יש לתמוה, אמנם מעלה זו של הנזיר חשובה עד מאוד, שלא הלך אחרי דרך ההמון, ובחר לו חיים של פרישות, אולם מדוע ראתה התורה להדגיש נקודה זו (שהנזירות היא דבר פלא - כבר בפתחת הפרשה, ומדוע הגדירה את כל ענין קבלת הנזירות בלשון "יפליא"?)

6 קסד שמון פרשת נשא הטוב

7 מראש צורים פרשת נשא

מה שהנזיר מקבל עליו ע"י ביטוי שפתי או הוא מפריש עצמו מהבלי העולם ונעשה קדוש ככ"ג שאינו מטמא לאביו ולאמו, וזהו פלא גדול ויכול אדם ע"י דיבור להמציא מציאות חדש שאינו יכול לשתות יין ולטמאות כיון

הפלאה מהי?

בפתחה לפרשת הנזיר מעניקה לנו התורה פסוק של הקדמה, המהווה כעין מפתח לכל מהות קבלת הנזירות, הן מבחינה הלכתית והן מבחינה השקפתית.

התורה פותחת את דבריה בענין הנזיר באומרה (במדבר ו, ב): "איש או אשה כי יפליא לנדור נדר נזיר לחזיר לה". בביטוי "כי יפליא" האמור בענין, קבעה התורה כי הנזירות וכל הכרוך בה, מצויים תחת הכותרת: *הפלאה". בעקבות זאת הולך גם הרמב"ם שבספרו "היד החזקה", קבע את שם החלק העוסק בדיני הנזירות, הנדרים והמסתעף מהם, בשם "הפלאה". ואנו מבקשים לדעת: הפלאה זו - מה טיבה?

בתחום ההלכה מצינו את דברי רבי טרפון, הסבור שבניגוד למקובל במסגרות הלכתיות אחרות, קבלת נזירות צריכה להיות ברורה ומבוארת. אין כל תוקף לקבלת נזירות המותנית בתנאי או בהסתתיגויות בלתי ברורות כלשהן. הלכה זו נובעת מתוך הכלל שאומר רבי טרפון (גיר' ד, א): "שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה". קבלת הנזירות צריכה להיות ברורה, שלא יוכלו להיות עליה עוררין. הגדיר זאת הר"ן בביאורו למסכת נדרים (יט, ב): כלומר, שאין נזירות חלה עד שיפרש אותה בלא שום תנאי, כדכתיב: "כי יפליא". דמשמע שיפרש, ולא שיקבל אותה על הספק.

7 קלו הלקח פרשת נשא והלבוב

בפרי לדיק נפרשמו, מנאר סמיכות הפרשיות של נזירות וזכרת כהנים, כי מפרש נזירות לנו למידין כה הדיבור של האדם, כי עיקר הנזירות הוא ע"י כח הנדר והדיבור, כדכ' איש כי יפליא, ואם ישמור אדם את עצמו ויסקנף עצמו בג' דברים שנהר בהם הנזיר, ולא יקבל על עצמו נדר לשם נזירות, לא יהיה נקרא קדוש על ידי זה. רק על ידי דיבור אחד שיופלא מפיו הריני נזיר או נקרא על ידי זה קדוש כמו שנאמר כל ימי נזרו קדוש הוא לה'. ולכן עכו"ם אינם נכללים נפרש נזירות כי אין להם כח הדיבור, כי הדיבור האמיתי הנקרא בשם דיבור ולא פטפוטי מילי צעלמא, הוא רק היופלא

Rabbeinu Yonah quotes from the Yalkut, "The Community of Israel is beloved through its voice and hated through its voice. It is beloved through its voice, as it is written (Song of Songs 2:14), 'Let Me hear your voice, because your voice is sweet.' It is hated through its voice, as it is written (Jeremiah 12:8), 'She raised her voice against Me, therefore I have hated her.' This is the meaning of that which is written (Proverbs 18:21), 'Death and life are in the control of the tongue, and those that love it shall eat its fruit.'"

The tongue controls the power of life and death. One can build with the tongue, and one can destroy with the tongue. One can heal with the tongue, and one can harm with the tongue. One can give life with the tongue, and one can take away life with the tongue. God loves the Jewish people when they use their tongues properly, "because their voice is sweet." And if they do not, He "hates" them, so to speak. Of course, God does not hate the Jewish people. Nonetheless, the prophet employs the harsh word "hate" as a figurative term to show God's extreme displeasure when we abuse the power of speech.

Rabbeinu Yonah focuses on the end of the verse. "And those that love it shall eat its fruit." What does this mean? It refers, he explains, to a person who loves the tongue. In other words, he loves to talk all the time. Indeed, who doesn't like to talk? It is a normal thing. So what is a person to do if he really loves to talk a lot? He should "eat its fruit." He should not satisfy this desire with idle chatter. Instead, he should talk words of Torah, Mussar and wisdom. He should speak about ways to bring people together in peace and harmony. He should speak about ways to raise up the spiritual level of the community. He should praise the good and condemn evil. He should encourage people to seek the truth.

If you like to talk, then talk. That is perfectly fine. No one is stopping you from exercising your power of speech, but you don't have to abuse it. Why do you have to mock people and talk against them? Why wouldn't you rather use your power of speech to bring them together and to raise them up? Be aware that you hold the power of life and death in your tongue. If you feel the natural urge to talk, "eat its fruit." Use it wisely and well.

We find very often in the Torah that a few simple words change the Halachic status of people and articles. One of these is the mitzvah of arachin, values. If a person says, "Erki alai, I accept upon myself my value," he is immediately obligated to donate a sum equivalent to his "value" to the Temple fund. The Sefer HaChinuch discusses at length the many aspects of this mitz-

vah (\$350), but let us focus on his comments regarding its "roots." These are not necessarily the reasons for the mitzvah, but rather the channels through which the spiritual sap, so to speak, is drawn into its performance and gives it taste.

"A person can only participate in the higher worlds," writes the Chinuch, "through his speech. This is the most distinguished part of the human being. It is what distinguishes him as a person in the verse, 'And the Lord breathed into the person a nefesh chayah, a living spirit.' Targum Onkelos translates nefesh chayah as ruach memalela, a spirit that speaks.' All the other parts of the body are inanimate [in the higher sense], and if a person were to corrupt [his speech], his body would remain entirely inanimate, a useless vessel. Therefore, a person must keep his word..."

מהנשמה הקדושה אשר יש באיש ישראל, כדכ' ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה ומתרגמין לרוח ממללא. והוא באמת פלא גדול שעל ידי דיבור אחד נעשה קדוש בעצם. וזה הוא הפלא של הניירות שהיה עד עתה אדם פשוט וזרע אמת על ידי הדיבור זכוה רגויה נעשה קדוש לה'. ומה למדין כח הדיבור שיכול לעשות פעולה באדם להפוך אותו לאיש אחר. וזה הוא המשך הפרשיות, שמענין נזירות זה היווי לכהנים שיצרכו את ישראל, ודיבור פיהם של החיות הללו זכור יפעלו השפעת הברכות מהמקור כמו שנאמר אחר זה ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

9

ולאחר שזועות שהאדם מרגיש בעצמו כי הקצלות שקיבל על עצמו ביום מתן תורתנו, איך שיך לגשם, ואיך שיך להגיע למשהו העיקר הוא ע"כ כח הדיבור, דיבורי מורה, ודיבורי תפלה, הדיבורים קדושים זכור יכולים לפעול הרבה ולסייע ביד האדם לזרוע לדי טהרה.

10

לתתך פרשת נשא עליין צו

עניני הדיבור נקראים בתורה בלשון "הפלאה". גם הרמב"ם בספרו היד החזקה כלל את כל הלכות הדיבור בספר אחד וכינהו ספר "הפלאה", וכפי שרואים בפרשתינו.

ביאר הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל ראש ישיבת רבי חיים ברלין על פי דברי הרמ"א (אורח סימן ו' סוף ס"א) בביאור ברכת "אשר יצר" שכתב לבאר את לשון הברכה "ומפליא לעשות" ז"ל: "ועוד יש לפרש, שמפליא לעשות במה ששומר רוח האדם בקרבו וקושר דבר רוחני בדבר גשמי" וכו' עכ"ל, וביאר המשנה ברורה (שם) שכוונת הרמ"א היא, משום שהנשמה נהנית מרוחניות המאכל והגוף נהנה מגשמיות המאכל ומכח זה קשורים זה בזה ע"י המאכל. לפי זה ביאר שלכן נקרא כח הדיבור הפלאה שהרי הנשמה והגוף קשורים זה בזה בכח הדיבור, שהרי הוא זה שמוציא לאור בגוף האדם את הרוח והרוחניות שבאדם (כמו שכתוב בפסוק "לנפש חיה" - לרוח ממללא", ושם הוא מקום המפגש

של הגוף והנפש, ומכאן החומרה הגדולה של כל חטאי הלשון, כי בבחינת מסוימת זהו חילול הקודש הגדול ביותר.

14 B 5

הסבר מאיר עינים. מזוית שונה למושג ה"הפלאה" האמור בענין הניירות, כותב ה"שפת אמת" (תול"א). הוא מתבסס על דברי הרמ"א בשולחן ערוך (אורח חיים סימן ו, סעיף א) המבאר את נוסח הברכה "רופא כל בשר ומפליא לעשות":
שמפליא לעשות במה ששומר רוח האדם בקרבו, וקושר דבר רוחני בדבר גשמי. מבנה מערכות האדם הוא אחד הפלאים הגדולים המצויים בעולמנו. חיותו של האדם הרי מאופיינת על ידי הנשמה השוכנת בגופו, והנה כאשר מערכות גופו מפסיקות ח"ו לתפקד, גם נשמתו פורחת ממנו. הנשמה אינה מסוגלת להתקיים בגוף, אם הגוף החומרי לא יקבל את תזונתו. לאידך גיסא, חלקו הרוחני של האדם תורם לא מעט להתחזקות חלקו הגופני, בבחינת מה שנאמר (משלי יח, יד): "רוח איש יכלכל מחלואו". הרי אומר שקיים קשר הדדי מופלא בין הגוף החומרי לבין הנשמה הרוחנית, למרות ששני אלו קורצו מיסודות שונים ואף מנוגדים.

ברוח דברים אלו, מסביר ה"שפת אמת", גם צעדו של הנזיר מוגדר בתורה כ"פלא". הנזיר הרי מצוי בעולם הזה, וככל שאר בני עולמנו, אף הוא כבול במסגרת של חומר וגשם, ואף על פי כן הוא מצליח בעודו בעולם החומר להידבק בעולמות הרוחניים. ההינזרות מן התאוות למיניהן, מעניקה לנזיר כח מופלא להידבק בפנימיות הרוחנית של הבריאה. זה פשר הביטוי "כי יפליא" האמור בפתיחת פרשת הנזיר.

15 דעת פרשת נשא שרגא כז

הנה האבן עזרא כותב כאן לפרש את הפסוק כי יפלא: יפריש או יעשה דבר פלא, כי רוב העולם הולכים אחר תאוותיהם.

מתבאר מתוך פירושו שמעלתו של הנזיר, היא לא בעצם מה שהפריש את עצמו מן היין, אלא במה שמשנה את מהלך החיים שלו. רוב העולם הולכים אחר תאוותיהם, ואילו הנזיר עצר את עצמו לא להיות כסוס שוטף במלחמה אחרי תאוותיו, ועשה הפסקה ולו הפסקה מועטת לשלשים יום, והזיר את עצמו מן התאוות. זו היא מעלתו של הנזיר שנוזר אלוקיו עליו.

17 מד תפארת שמשון • ביאורים

לפי זה, אם לנזיר יש כתר, זה מראה שהוא נבדל משאר העם בקדושה, ובכוחו להתעלות על ידי כך עד בלי גבול.

ולכאורה הדבר טעון ביאור, איך על ידי התרוממות קטנה, שפירש הנזיר מן התאוות, עולה הוא כל כך?

הענין יובן על פי משל מעולמנו: אדם המשתדל להתרומם מעלה, והוא קופץ שוב ושוב אלפי פעמים, אם נצרף את כל הקפיצות, פעם טפח ופעם טפחיים, נמצא שקפץ מאות אמה, ואעפ"כ עדיין על מקומו הראשון הוא עומד על פני האדמה. ולמה? מחמת כח המשיכה של העולם הגורם לו להיות דבוק וקשור לארץ, ולכן גם אחרי כל קפיצותיו נשאר עדיין על מקומו.

אבל אם יוכל לרגע לעלות לגובה כזה שמשתחרר מכח משיכת כדור הארץ, מעתה יגיע להתרוממות אין סוף וגבול.

ואכן בזמננו הגיעו עם טילים וחלליות עד לירח ולכוכבי הלכת, ובאמת אין שום טיל שבכוחו להתרומם ולהגיע עד לירח, וא"כ איך מגיעים למרחק עצום כזה? אלא שהטיל מתרומם בכח גדול עד מחוץ לטווח כח משיכת כדור הארץ, ומשם והלאה, מכח התנופה הגדולה, מתרומם הוא מעלה מעלה עד עצם השמים.

זוהי, אפוא, המשמעות של כתר הנזיר, שכיון שפירש מן התאוות כבר התרומם מחוץ לכח המשיכה הטבעית של עפריות החומר, וכיון שהתרומם כלפי מעלה והתנתק מן החומר ולו במעט, כבר יש בכוחו לעלות במדרגות הקדושה עוד ועוד בלי גבול, והכתר על ראשו מראה על קדושה הפלא ופלא, שאם רק התנתק מהחביקה של קטנות האדם, אין גבול למדרגות הקדושה שיוכל להשיג.

דבר זה הוא יסוד גדול ועצה נכונה בעבודת האדם להשגת הגדלות, כל אחד משתדל להתרומם, אבל מחמת נפשו הקשורה לחומריות, אף אם יתרומם ויעשה קפיצות לאלפים ולרבבות, סוף דבר נשאר הוא באותו מקום קשור לאדמה. אבל הצדיקים, ראשית ניתקו עצמם בכח גדול מכח משיכת החומריות, ואח"כ התעלו למדרגות רבות עד שאין גבול לעוצם גדלותן.

והנה ה'אבן עזרא' כתב כאן בפרשת נזיר, שכל בני אדם עבדי תאוות עולם. ובעינינו נראה שכוונתו לרשעים בעלי התאוה, אבל באמת לא זו כוונת ה'אבן עזרא', שהרי כלל בכלל זה את כל העולם, אלא התאוות שדיבר עליהן הן שיגרת החיים של כל אדם. והגם שצריך לשמור על הבריאות על פי הטבע, אבל אין צריך להיות עבד משועבד לבקשות הגוף, אלא נותן לו כפי הבנתו מבלי שהגוף שולט עליו, ואז כתב הילומים על ראשו.

he abstained from drinking wine (Rashi, Bemidbar 6:11).

What is it that God wants of us? The Torah advises someone who has witnessed the downfall of the sotah to take an oath of perishah, separating himself from intoxicants, lest he fall prey to the lures of sexual misconduct. Yet if he follows the Torah's recommendation and takes the vow of the nazir, denying himself the pleasure of wine, he is obliged to repent for having sinned.

The Ramchal deals with this difficulty, differentiating between the motivations that lead people to perishus. Someone who separates himself from the pleasures of this world because he believes that God delights in a person afflicting himself is dabbling in heresy; God has no desire for any of His creations to suffer. However, someone who practices perishus because he fears that indulging in some particular pleasure will foster a flaw in his personality — a weakness that will eventually render him a slave to his desires — is following a path of holiness and proper devotion to God.

Thus the person who denies himself the pleasures of this world because he believes that physical enjoyment is a sin will have to account before God for his attitudes and his actions. He will have to answer for the fact that he rejected that which God created for his benefit. But if his perishus carries the purity of intention of one whose desire is to come closer to God, his actions are indeed holy.

ילקוט לקח טוב

יחודו ומעלתו העליונה של הנזיר, אומר הגר"י לוינשטיין זצ"ל בספרו "אור יחזקאל — מיידות" (עמ' קיז) בעקבות דברי ה'אבן עזרא', נובעים מפרישותו מתאוות ומהליכתו בכך נגד הזרם. ומעתה, כל שבירת תאוה עושה את האדם קדוש כמו הנזיר והכהן הגדול, שאילוי הושווה הנזיר. וההגיון פשוט: מצד טבעו הולך האדם אחר הרגלי והרגלי חבריו. גם התעלותו הרוחנית מסוייגת רק לענינים כאלו שגם שאר בני אדם מתחזקים בהם. הענינים הרפויים אצל כולם, רפויים גם אצל הקושני הגדול בעבודה הוא בהתחזקות בענינים שבני אדם מתרשלים בהם. זוהי גם הסיבה מדוע הגדירה התורה ענין זה כפלא — מפני שרוב בני אדם הולכים אחרי תאוותיהם ואינם פורשים מהם, ואילו הנזיר פורש מתאוותיו. מהנזיר למדים אנו על כלל הפורשים מתאוותיהם והולכים נגד הזרם, אדם כזה זוכה לסייעתא דשמיא וגדולה מעלתו בעיני הקב"ה עד כדי השוואת מדרגתו למדרגת הכהן הגדול שהיא המדרגה העליונה ביותר.

למעלת הקדושה ובתואר קדוש זוכה הנזיר מיד עם קבלת הנזירות, עוד בטרם נשלמו ימי נזירותו. כלומר, בעת קבלת נזירותו ועשיית דבר הפלא זוכה לעזר ה' יתברך כאילו הוא כבר קדוש. מתוך יסוד זה עלינו להבין שהנקודה המרכזית הנדרשת מהאדם היא: התגברות על התאוות והתחזקות בדברים שרוב בני אדם אינם נוהרים בהם. יבדוק כל אחד את עצמו ויראה עד כמה קשה לו להתחזק בענינים שרבים אינם מתחזקים בהם. וכך כותב הגר"א באיגרתו: "ועד יום מותו צריך האדם להתיסר, ולא בתעניות ובסיגופים רק ברסן פיו ובתאוותו, וזהו התשובה, וזהו כל פרי העולם הבא כמו שכתב: ידרך חיים תוכחת מוסר" (משלי ו). וזהו יותר מכל התעניות והסיגופים בעולם. וכל רגע ורגע שאדם חוסם פיו זוכה בשבילו לאור הגנוז שאין מלאך ובריה יכולים לשער. ובה יכופר לו כל עון וניצול משאל תחתית כמו שנאמר ישומר פיו [מאכילה ושתיה יתירה] ולשונו [מדברים בטלים] שומר מצרות נפשו" (משלי כא).

בדומה למה שלמדנו בענין הנזיר מלמדנו כאן הגר"א שיעקר חובת העבודה — להתגבר על תאוותו ורצונו. גם מה שכתב הגר"א "ובזה יכופר לו כל עוון" יכולים אנו ללמוד מן הנזיר, שכן בוודאי לא יתכן שיקרא קדוש כל עוד הוא בעל-עוון, ולכן הכרח הוא לומר שעוונותיו מתכפרים לו בעת קבלו על עצמו פרישות מתאוותיו. (עיי' שם שהאר"ך).

ללמוד מן הנזיר, שכן בוודאי לא יתכן שיקרא קדוש כל עוד הוא בעל-עוון, ולכן הכרח הוא לומר שעוונותיו מתכפרים לו בעת קבלו על עצמו פרישות מתאוותיו. (עיי' שם שהאר"ך).

אך לכאורה, תינח כשכבר עמד הפלוני בנזירותו, קיים את כל מגבלותיו של הנזיר, אולי אז, כבר נראה הפלא לעיניים. עמד האיש בנסינון, "הלך" נגד תאוותיו...

אבל ה"יפליא" של הכתוב, הרי מוסב על ה"לנדור נדר נזיר להזיר לה", כלומר, בשעת הפלאת נדרו ונזירותו. כלום כבר אז התחולל הפלא?!

התשובה היא: כן, דווקא אז!

אולי אפילו יותר מאשר בשעת קיום נזירותו!

כי הפלא הוא, ההכנסות ל"מהלך" חדש.

"מהלך" אחר, מהלך של התגברות על ההגררות "אחר תאוותם".

אדם זה, מפסיק להיות נגרר. אדם זה, מתחיל להיות מוביל, מחושב.

אדם זה, הציב לפניו אתגר, של מהלך חיים חדש, מהלך של שליטתו על רצונותיו.

אילו היה האדם מפסיק לאכול ענבים או לשתות יין, מגדל שערותיו, אינו נטמא למתים, גם אילו היה מקיים כל עניני הנזיר והלכותיו בדקדוק עצום -

לא היה "נזיר".

כדי להיות "נזיר", חייבים לקבל נזירות על ידי נדר.

מדוע?

משום שהנדר, הוא שמכניס את האדם לתוך ה"מהלך" של ה"נזירות".

משום שה"נדר", הוא מסקנת המחשבה אודות מצבו של האדם, והדרך להתקדמותו.

הנדר והקבלה, היא זאת ההופכת את שערותיו ל"נזיר".

"יפליא", מפרש האבן עזרא "יפריש".

משום שה"יפריש", הוא הוא ה"יפלא".

מעשה ההפרשה, המתבטא בקבלת נדרי הנזירות.

כשהמשיך האבן עזרא וכתב "או יעשה דבר פלא", הכוונה היא שה"יפריש", הוא ה"דבר פלא" שעשה האיש!

☆☆☆

מלפנים בישראל, שמענו אצל גדולינו, כי פנקסים היו להם, צנועים ומוסתרים, וכשפתחום לאחר שהם עצמם כבר לא היו מסוגלים להסתירם עוד, מה מצאו בהם?

"קבלות".

קבלות של התנהגויות מיוחדות שקיבלו על עצמם אותם גדולים. וכל כך למה? וכי לא סגי בכל מה שמחוייבים אנו לעשות על פי תורת השם?

לא. לא סגי!

משום שאם חפץ האדם להתעלות ולהתרומם, עליו להכניס את מעשיו, ובעצם את כל חייו, לתוך "מהלך" מיוחד.

מהלך מיוחד, המצרף את קבלותיו למסגרת מיוחדת של "עבודה", עבודת השם, המתבטאת במשימת ההתעלות, ההתקדמות, החתירה לקראת המושלם.

אל מעבר ל"רביעית דם" המינימלית לעצם קיומו המינימלי.

אל גבחים מיוחדים, רוממים.

כל אלו באים על ידי הצבת אתגרים חדשים לחיים של "גבוה מן האדמה", של "טפחים מעל לקרקע" המינימלית.

קבלות אלו, המה שהיוו מכשיר רב תנופות לביצוע מהלך ההתרוממות.

כל זה טמון ב"איש כי ינדור נדר נזיר להזיר לה".

כלומר, בעצם הנדר, בעצם נזירת הנזירות!

ה"יפריש", הוא הוא ה"יפליא"!

הוא ה"פלא".

קו אור נשא גדליהו

קדושת נזירות - הפלא שבה

כי יפליא לנדור נדר נזיר. ופירש באבן עזרא "יעשה דבר פלא כי רוב העולם הולכים אחר תאוותם", ולהלן (בפסוק ז') פירש "כי מלת נזיר מגזירת "נזר", והעד "כי נזר אלקיו על ראשו" וכו', ודע כי כל בני אדם עבדי תאוות העולם והמלך באמת שיש לו נזר ועמרת מלכות בראשו כל מי שהוא חפשי מן התאוות".

הנה הרמ"א צ"ע (או"ס ו - א) פירש סוף הברכה "באשר יזר" שהקצ"ה מפליא לעשות, "במה ששומר רוח האדם בקרבו וקושר דבר רוחני בדבר גשמי", ע"ש. דבאמת רוחניות וגשמיות הם שני הפכים ופלא הוא שהקצ"ה קושרם יחד בגוף האדם, וכן יש לפרש ענין הפלא בנזיר שמפריש עצמו מתאוות העולם,

שמגזיר את כוחות הרוחניים שבו, הכוחות הטמונים עמוק בקרבו ושקשורים הם עם כוחות הגשמיים, והנזיר עושה פלא זה שבוש את תאוות התומה, ודולה את כוחות הנפשיים, אלו כוחות הרוחניים שיש באמת בכל איש ישראל, ליקח את כוחות אלו ולהגזירם על תאוות הגוף. ולכן נקרא הנזיר "קדוש", שכיון שנשחנה עצמיותו ונעשה לחפלא של "נזיר" חל עליו קדושה וקרוב הוא למדרגת הנביא כמו שהביא הרמב"ן את הפסוק הנ"ל "ואקים מצניכם לנביאים ומבחוריהם לנזירים", ודייק מזה הרמב"ן שהשואה אותה הכתוב לנביא, ע"ש (ו - יא).

וכתב הספורנו כי יפליא - יפריש עצמו מן הבלי ותענוגות בני האדם. לנדור נדר נזיר - להיות נזיר ופורש מן התענוגים המורגלים. להזיר לה' - להפריש עצמו מכל אלה, למען יהיה כולו לה', להתעסק בתורתו וללכת בדרכיו ולדבקה בו. מייזן ושכר זיזר - לא יסגף עצמו בצום, שממעט במלאכת שמים כדבריהם ז"ל, ולא יסגף גופו בכמות פרושים, אבל יפריש עצמו מן הייזן, שבזה הוא ממעט את התאוה מאד, ומכניע יצרו, ולא יתיש כוחו בזה כלל, עכ"ד.

בפרשת נזיר, למדה אותנו התורה את הדרך הנכונה במלחמת היצר, כיצד להלחם עם התאוות. הנזיר פורש מן ה"תענוגים", דהיינו, הוא מוסיף ופורש גם מדברים המותרים, אבל לא מדברים המוכרחים, דבר הנצרך לקיום גופו של האדם, אסור לפרוש ממנו, הנזירות היא רק מדברים שאינם מוכרחים, מותרות ותענוגים, הפרישה מהם היא הדרך האמיתית לעמוד נגד היצר. ובדרך זו צריכים אנו ללכת, להלחם עם היצר ולא להתענג אפי' בדבר שהוא היתר גמור, בלא שום חשש איסור, אם הוא דבר מיותר עלינו לפרוש ממנו. אבל כל הנצרך לבריאות הגוף, חלילה להסתגף ולפרוש ממנו.

הנוהג בדרך זו, פורש מדבר המותר כשאין בו צורך, ואוכל לקיים גופו כפי צרכו, הרי הוא קדוש! עליו אומרת התורה (ו. ז) כי נזר אלהיו על ראשו! בדרך זו ניתן להגיע למעלות גבוהות ורמות, עד כדי כך, שמצינו בבעל הטורים שכתב הטעם שאסור לנזיר להטמא

למת, כדי שאם תשרה עליו שכינה מחמת נזרו לא יאמרו שהוא דורש אל המתים, הרי לנו שע"י נזירות, ע"י פרישה מהתאוות, אפשר להגיע להשראת השכינה!

מעלה זו היא מעלה כה גדולה, וכה מעטים ההולכים בה, שהתורה קוראת לה "פלא", וכמו שפירש האבן עזרא את לשון הפסוק איש כי יפליא - "יעשה דבר פלא, כי רוב העולם הולכים אחר תאוותם". אדם הנוהג בניזירות, הפורש מתאוותיו, הרי הוא "פלא".

וכל זה הוא בפרישה מתאוות המותרות בלבד, המסגף את עצמו פורש מדברים הנצרכים לבריאות גופו, וחושב שע"י כך ינצח את היצר, טועה הוא, וכבר כתב בזה המסילת ישירים (פרק יג) אך הפרישות הרע הוא כדרך הסכלים, אשר לא די שאינם לוקחים מן העולם מה שאין להם הכרח בו, אלא שכבר ימנעו מעצמם גם את המוכרח וייסרו גופם ביסורים ודברים זרים אשר לא חפץ ה' בהם כלל, אלא אדרבה, חכמים אמרו אסור לאדם שיסגף עצמו.

יסוד ענין כיבוש התאוות הוא, שהאדם יהיה "בעל הבית" על יצרו, ושלא יהיה היצר בעל הבית עליו, (וכמו שכתב רבינו יונה בשערי תשובה א, לא). אדם השולט ביצרו, כאשר יזדמן לו איזה נסיון קשה - הוא יהיה מוכן, היצר הרע לא ישתלט עליו, הוא בעל הבית.

השליטה והבעלות על היצר נוגעת למעשה בכל דבר וענין. דוגמא מצויה: כאשר אדם אחר נכנס לבית המדרש, טבע האדם הנמצא שם הוא, להפסיק את הלימוד, ולהגביה את עיניו כדי לראות את הנכנס. זה מה שהיצר רוצה, אך האדם צריך לשלוט על יצאו ולומר לו: "מה זה נוגע אליך? אם הוא צריך לדבר אתך - הוא יבוא מעצמו אליך, ואם לא - אין זה נוגע לך". כשהאדם יחנך את עצמו

לבטל את ההרגל, אשר רוב רובו הוא עצת היצר הרע, יוכל לשלוט בעצמו ולשקול בדעתו לאיזה דברים צריכים להפסיק ולאיזה דברים אסור להפסיק.

כשמקבלים מכתב, טבע האדם נוטה לקרוא אותו מיד. כדי להתרגל בכבישת היצר כדאי לאדם לומר לעצמו: "אין אני קורא מכתב זה עכשיו, אלא אמתין כמה שעות, אין אני משועבד לתאוותי, אקרא את המכתב כאשר אני רוצה ולא בזמן שהיצר רוצה". האדם המתנהג בדרך זו, מרגיל את עצמו להיות מושל במדותיו!

מי שנותן לתאוות לשלוט עליו, וחושב שמדת התאוה שולטת עליו אך במעט, סבור הוא שהוא אוהו ברסן ולא יתן להם להתפרץ יותר - טועה הוא. התורה אומרת בפרשת נצבים (כט, יח) "למען ספות הרוה את הצמאה". ופירש הרמב"ן: "כי נפש האדם הרוה, שאיננה מתאוה לדברים הרעים לה, כאשר תבוא בלבו קצת התאוה והוא ימלא תאוותו - אז יוסיף בנפשו תאוה יתירה, ותהיה צמאה מאד לדבר ההוא שאכל או שעשה יותר מבראשונה, ותתאוה עוד לדברים רעים שלא היתה מתאוה להם מתחילה". הנה ביאר לנו הרמב"ן, שמי שאינו כובש את יצרו, לא זו בלבד שנכשל בנסיון זה כשממלא תאוותו, אלא שמאבד את מעט השליטה שהיתה לו לפני כן, וגורם שיתאוה יותר לדברים רעים.

אם אדם אינו משתדל לכבוש את התאוות המותרות, כיצד יגיע למדרגות נעלות בעבודת ה'? איך יהיה ביכלתו לכבוש נסיון של כעס, או של שקר, הלא אין לו את ההכנה בכיבוש היצר ואינו מתרגל לכבוש? הרמב"ן בתחילת פרשת קדושים אומר שהמצות עשה של: "קדושים תהיו" היא - להזהר מלהיות נבל ברשות התורה, לא להפריז בתאוות המותרות והמותרות.

בתחילה אנו צריכים לעבוד ולכבוש את היצה"ר בתאוות המותרות, ואז יהיה קל יותר לכבוש את היצר בתאוות האסורות.

ולכן לא לפלא יהא בעינינו דברי הראב"ד שהעוצר באכילתו ומפסיק תאוותו נחשב לו לתענית. וכל היושב בתענית נקרא "קדוש", והעובדא ינטה האדם לקיים זאת, ויראה שאינו בנקל כלל, שכן האדם במלחמה עצומה על ענייני תאוותיו, ומובא בספה"ק בפירוש דברי הראב"ד, שאף אם האדם חוזר ואוכל לאחר הפסקתו כמו כן נחשב לו לתענית, ואין הכוונה בדברי הראב"ד שמפסיק באכילתו ואינו חוזר לאכילתו, ואעפ"כ ל"קדוש" ומתענה יחשב, כי אף על הפסקה מועטת זו נצרך מלחמה חזקה. ולפי הראב"ד אדם שאוכל ב' או ג' ארוחות ביום אחד, ונוהג כנ"ל יצא לו שהתענה ב' או ג' תעניות ביום אחד...

דעת נשא תורה מא

לנזיר נזיר להזיר לה. וברא"ש שם: וכתוב קדוש יהיה, כיוצא בכ קראו הכתוב קדוש. - בו ראה שמעון הצדיק את הנזיר באמת, כי הוא אשר קבל על עצמו עיקרה של נזירות, קבל על עצמו להיות קדוש, והוא אשר עליו חיוב הקרבות וכל הדינים באמת, כי הוא הקדוש ודאי.

כי יפליא (ו, ב). ובאב"ע: יעשה דבר פלא, כי רוב העולם הולכים אחר תאומם. לכאורה, כשנשאל אותנו על הרגלנו אנו, היכול נוכל להבדל עצמנו מהם? הלא ענה נענה בלי כל פקפוק, כי ודאי כן, ברגע אחד יכול אני להפריש מזה, אלא רק כי מרוצה אני במעשי, לא איכפת לי אם מניח אני הכל כמו שהם! ומכאן להתבונן נוראות, המרתק הרב מן דעת התורה אל דעת האדם. התורה הקרושה אשר אצלה כל ענין התאוה הוא ממש גועל נפש, משוקץ ומתועב בתכלית, והנה התורה הקדושה קוראת לפרישות מן התאוה לדבר פלא! והאדם אשר אמנם שותה כמים עולה, ואשר שורש כל פעולותיו הוא מהתאוה הנתונה בלבו (לשון שעי"ת לר"י א, לא), והוא האדם לא חלי ולא מרגיש מצבו ככל, סוכר הוא ובוטח בעצמו כי נקל לפניו לנזור מהרגליו, ולהפריש מרצונותיו! - התורה היודעת דרכי האדם וטבעיו, להלך אחרי הרגליו, היא מגדת לנו כי אמנם פרישות התאוה, היא מהפלאים הגדולים, והפורש אמנם קדוש הוא! (ועיין דע"ת ג' עמוד קע"א).

נתינת כתר מלכות בראשו? ושמה מכור הוא לשאר דברים כמו כל בני האדם? כך שואל הרב אליהו פנחס שליט"א בספרו "דברות אליהו".

את התשובה לשאלה נלמד מדברי רב האומר: למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה? לומר לך, שכל הרואה סוטה בקלקלה יזיר עצמו מן היין. מפרש רש"י: שהיין מביא לידי קלות ראש והוא הגורם לה.

נזיר זה איננו סתם אדם שהחליט פתאום לא לשתות יין, אלא מדובר באדם שיש לו סיבה מדוע החליט כן, מפני שהוא התבונן וראה את קלקולה של אותה אישה, והוא העמיק לחקור ולדעת מה הביא אותה למצב זה שכעת היא עומדת בו, שהרי ודאי ישנו פה גורם לחטא ולאחר התבוננות מעמיקה מצא שהגורם הראשוני והעיקרי להשתלשלות החטא היה היין. לכן הוא רוצה להיות בטוח שהוא לא יהיה כדוגמת אותה הסוטה, והוא מביט אל הנולד ומחליט להיות נזיר. אדם זה אינו היחיד שרואה את קלקולה של הסוטה רבים כמוהו ראו זאת אבל הוא שונה מהאחרים, כיוון שכולם רואים וממשיכים בדרכם, ואילו הוא רואה ומחליט.

אדם זה שחושב קדימה, ולומד מוסר ולקח מכל מעשה רע זה, אדם שמתרשם ממעשה סוטה ומגביל את עצמו. הרי שלא מתאוות היין בלבד הזיר את עצמו, אלא חושש הוא מכל דבר שיכול להפילו בידי היצר, והוא מתבונן בכל דבר המתחולל מול עיניו, ולכן גודר את עצמו לבל יפול, הרי שהוא בלבד ראוי לכתר מלכות כי הוא המלך האמיתי שעומד ונלחם בעצמו.

הנקודה המרכזית הנדרשת מן האדם היא: התגברות והתחזקות בדברים שרוב בני אדם מתרשלים ונכשלים בהם ואינם יכולים לפרוש מהם, וברגע שהאדם מקבל על עצמו לפרוש מהם הרי שמן אותו רגע נהפך הוא לאיש קדוש, עד שהתורה השוותה את דרגתו של הנזיר למדרגתו של הכהן הגדול, שהיא המדרגה העליונה ביותר.

עלינו לדעת שכל זמן שאדם משועבד לתאוות העולם, לא יוכל להיות עבד נאמן לבורא. כיוון שנדרש מהאדם לעשות דברים שהם נגד טבעו החומרי, ורק ברגע שהוא מתרומם טפח מעל האדמה ומתנזר מענייני החומר, בכך הוא מתקדש ומתקשר לאלוקיו והופך להיות עבד נאמן לאדונו.

את גדלותו של הנזיר אפשר למצוא בדבריו הקדושים של הרמב"ן (פס' יד): "וטעם חטאת שיקריב הנזיר ביום מלאת ימי נזרו לא נתפרש ועל דרך הפשט, כי האיש הזה חוטא בנפשו במלאת הנזירות כי עתה הוא נזיר מקדושתו ועבודת ה' וראוי היה לו שיזיר לעולם ויעמוד כל הימים

נזיר וקדוש לאלוקיו... ובשובו להיטמא בתאוות העולם הוצרך לכפרה". כי יחד עם כל השבח והתהילה שנשתבח הנזיר בכך שהשליט את שכלו על כובד לבו, עם כל זה תובעים ממנו תביעה נמרצת על שלא התמיד והמשיך לנהוג בקדושה זו עד עולם. ועיקר התביעה עליו לאחר שהתנשא והתעלה לדרגה של נביא כיצד הוא משליך כל זאת וחוזר לשגרת חיים רגילה - לשוב ולטמא עצמו בתאוות העולם.

תביעה זו בעצם נתבע כל אדם שזוכה להגיע להישג מסויים בעבודת ה' והוא טועם ורואה כי טוב ה', והנה הוא אינו ממשיך להתעלות, אלא חוזר למה שהיה קודם לכן. הרי שבכך גרוע הוא מהאדם הפשוט שמעודו לא הגיע לדרגה זו ולא חש בעונג הנפלא של פרישות ועבודת ה', אדם פשוט זה אינו מביא חטאת, אבל הנזיר בגמר נזירותו מביא קרבן חטאת כי מן השמים באים עליו בתביעה "מדוע פרשת מקדושה לתאוה".

מן הנזיר אנו יכולים ללמוד כמה פעמים קיבלנו על עצנו כל מיני קבלות ולצערנו הן לא החזיקו מעמד זמן רב.

33 אשכנזי - 5 תמוז 37

אולם בשעה שהנזיר מפסיק את הנזירות ואינו רוצה להמשיך בניירות, זאת אחרי שטעם צוף טעמה של התורקות מן התאוות, והוא מטכים עתה לצאת מן הטוב ומוכן לחזור לכרם היין להשתכר ולהתגולל בראש חוצות חבוך עם רצונותיו ותאוותיו. הרי זה מוכיח שזנזירות שלו היתה לוקה בחסר, והנזירות לא נבעה מפרישות מהתאוות, כי אם לא כן, הוא לא היה מסוגל לחזור לדרך התאוות, אלא נזירותו היתה רק שציער את עצמו מן היין, לכן אמרה תורה שיביא עתה, בסיימה של הנזירות חטאת על כך שציער את עצמו מן היין.

מטבעם של בני האדם שהם הולכים אחר תאוותם, אחר תאוות העולם, והמלך באמת, שיש לו נזר ועטרת מלכות בראשו הוא כל מי שחופשי מן התאוות.

למדים אנו מדברי האבן עזרא על מעלתה של הנזירות, שהיא בעצם פרישות מהחומריות. בני אדם רודפים יומם ולילה אחרי תאוות העולם ואינם מסתפקים במה שקצב להם ה', והנה הנזיר נלחם כנגד התאוה הגשמית המקננת גם בקרבנו, והוא המלך האמיתי הנושא על ראשו כתר של עול מלכות שמים והוא משוחרר וחופשי מכל תאוות העולם. אך, לכאורה, קשה: הרי נזיר זה הפריש עצמו רק מן היין ולא משאר הבלי ותענוגות העולם, אם כך מה ההתפעלות העצומה ממעשהו עד כך

קל אור נשא דניאל

לתת ענין

מצוות. בזה מבארים גם משאחז"ל (הגיגה טו) "זכה נוטל חלקו וחלק חבריו בגן עדן", ועיין רבינו יונה על המשנה (אבות פ"ה מ"ב) אברהם אבינו נטל שכר כולם, היינו כי ע"י הרשע הוכבד עבודת ה' של הצדיק. זו כוונת הגמרא שהרואה סוטה בקלקולה אל יחפש האשמות על הסוטה, את זאת ישאיר לזמן אחר, אלא יזיר עצמו, יחזק את עצמו כי סכנתו מהשפעה שלילית גדולה, לכן צריך ראשית לחזק את עצמו.

בית יצחק פ' נשא

יזיר עצמו "מזן היין"

לכאורה מה תועיל הפרישה מהיין, הלא יין הוא רק אחד מהגורמים למצבה, שהרי היא מושפעת מכל תאוות העולם הזה ומעוד ענינים כמו שמבואר במשנה, הרבה ילדות עושה, הרבה שחוק עושה, הרבה שכנים רעים, אם כן מה תועיל פרישות רק מיין וגילוח שער שלושים יום? אלא, שכדי להשתנות לא שייך להחליט בפעם אחת שמעכשיו ואילך אין לי שייכות לכל העבר, אלא רק לקבל קבלה אחת, שכן בכוחה של קבלה קבועה גם אם היא חלקית, לשנות את מצבו לגמרי.

קל אור נשא דניאל

בפרשה שהניזיר נקרא קדוש, קדוש יהיה, ובמדרש (במד"ר י), ניזיר נקרא קדוש. ואילו מאידך מצינו בגמ' שאפי' ניזיר טהור נקרא חוטא, כמו שאמרו (ניזיר יט.) רבי אלעזר הקפרא אומר מה ת"ל וכפר עליו מאשר חטא על הנפש, וכי באיזה נפש חטא זה אלא שציער עצמו מן היין. ולכא' הר"ז סתירה. וכמ"כ צריך להבין בדברי הרמב"ם, שבהל' דעות (פ"ג ה"א) כתב, שמא יאמר אדם הואיל והקנאה והתאוה והכבוד וכיו"ב דרך רעה הן ומוציאין את האדם מן העולם אפרוש מהן ביותר ואתרחק לצד האחרון, עד שלא יאכל בשר ולא ישתה יין ולא ישא אשה וכו', גם זה דרך רעה היא ואסור לילך בה, המהלך בדרך זו נקרא חוטא. והוא סותר למה שכתב בהל' גדרים שהפרישות מכל עניני התאוות היא דרך טובה לכונן דעותיו ולתקן מעשיו, וכאן כתב שלא עוד אלא שנקרא חוטא. עוד יש לדקדק בלשון הכתוב בסיום פרשת ניזיר, ואחר ישתה הניזיר יין, דלכאורה מדוע נקרא עדיין ניזיר אחרי שנסתיימה ניזירותו וכבר מותר בשתיית יין. ומאומרו ואחר ישתה הניזיר יין עוד משמע כאילו מצווה הוא

בשתיית יין, והול"ל רק שבטלה ניזירותו, ומדוע כתוב באופן שישתמע ממנו שכל פרשת ניזיר מביאה לכך שבסופה ישתה הניזיר יין.

35 וי"ל הענין ע"פ מד"א בתורת אבות ממרן הס"ק מסלונים זי"ע לבאר סמיכות הפרשיות כאן, בתחילה פרשת ניזיר ואח"כ פרשת ברכת כהנים ואחריה פרשת הנשיאים. כי תחלת העבודה היא ענין ניזיר, שפורש מכל הנאות עוה"ז לכל יבוא לידי נסיון, והנאות עוה"ז כולן נסיונות ולכן מתנזר ופורש מהן. ואם אמנם על ידי זה מתנער מההומריות מ"מ אין זו תכלית עבודת ה' שהיא לחבר תחתונים בעליונים, וע"ז נאמרה אח"כ פרשת ברכת כהנים שהיא דרגה יותר נעלה, שמגיע לכך שגם בעוסקו בעניני עוה"ז תהיה כוונתו לשם שמים, כמאחז"ל בספרי יברכך ה' בממון וישמרך מן המזיקין, היינו שהקב"ה יברכך בכל עניני עוה"ז אך ישמרך שלא תנוק מהממון ושאר הענינים הגשמיים שהם מזיקים, שיוכל לעסוק בכל עניני עוה"ז והם לא יזיקו לו ולא יתקו אותו מהקב"ה. ואח"כ נאמרה פרשת הנשיאים המורה על מדרגה שלישית, דכתיב בה שהביאו לקרבנם שש עגלות צב וכו', ומרומז בזה לדרך היותר גבוהה להרים ולקדש את עניני עוה"ז עצמם להשי"ת ולעבודתו, דשש עגלות צב המה הענינים הגשמיים שהרימו אותם לעבודת ה', ולא רק שאינם מזיקים אלא זהו עיקר התכלית הנרצה מעניני עוה"ז שיעלה את הכל לעבודת ה'.

36 והיינו שכאשר עומדת בפני האדם השאלה באיזה דרך יבחר לעבוד את ה', אם להתנער ולפרוש לגמרי מכל עניני עוה"ז, ולא יהנה במאומה מעוה"ז, או שיעסוק בעניני הנאות עוה"ז ויגביהם להשי"ת, מה עדיף טפי. הרי ממאמר זה בתו"א עולה כי תכלית הבריאה ותכלית עבודת ה' היא שיהודי יעסוק בכל הענינים הגשמיים וירם את הכל לשם ה', שאז הריהו מחבר תחתונים בעליונים. אמנם הדרך לפרוש ולהתנער מעניני עוה"ז היא דרך יותר קלה, אבל המדרגה היותר גבוהה היא להעלות את כל עניני עוה"ז להשי"ת שווה התכלית הנרצית. ולכן הסדר

הוא בתחלה פרשת ניזיר שמקבל עליו לפרוש ולהתנער מכל הנאות עוה"ז, ניזיר להזיר לה, ואח"כ מוסיף והולך במדרגה יותר גבוהה, פרשת ברכת כהנים ופרשת הנשיאים, שירים את כל הענינים הגשמיים להשי"ת וישמרך מן המזיקין.

37 והבי' בזה דהנה תכלית קבלת התורה היא כמאה"כ (שמות יט) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. וענין גוי קדוש ישנו בב' דרגות. האחת, שיהודי עושה את כל עניני העולם בקדושה בלתי לה' לבדו, שכל מה שברא הקב"ה מעניני העולם, אותם הענינים שצריך לעשותם, הם אצלו ככהן האוכל קדשים שכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים (פסחים נט:). שהוא אוכל בשר ושותה יין והכל בלתי לה' לבדו, וזוהי המדרגה העליונה של קדוש כמו שמבאר זאת בספר מסילת ישרים. אמנם מי שעדיין אינו בדרגה זו, שפתחו עליו יצרו ואינו יכול לעשות כל עניני עוה"ז בלתי לה' לבדו, לגביו הדרך היא שיפרוש לגמרי מכל הנאות עוה"ז. והרי דוה שבירו לקדש את עניני עוה"ז אם הוא פורש מהם נקרא חוטא, כיון שווה תכלית בריאת העולם, שהיה רצון העליון שמכל עניני עוה"ז יקריב יהודי קרבן לה'. אך זה שאינו מסוגל לכך שכל עניני עוה"ז יהיו בקדושה, צריך הוא כדי לכונן דעותיו ולתקן את מעשיו לפרוש לגמרי מהתאוות.

וכזה מבוארת הסתירה שמצינו בענין ניזיר. שהדרך של ניזיר קדוש יהיה נאמרה בעת שאין לו כל עצה אחרת להתגבר על יצרו אלא ע"י שיפרוש מעניני עוה"ז להיות ניזיר להזיר לה'. ואם אמנם דרך זו אינה התכלית הנרצית אבל כאשר אין לו עצה אחרת זוהי הדרך שיזיר עצמו ונקרא קדוש. וכדאיאת בגמ' (בדרים ט:) אמר שמעון הצדיק מימי לא אכלתי אשם ניזיר טמא אלא אחד, פעם אחת בא אדם אחד ניזיר מן הדרום וראיתיו שהוא יפה עינים וכו', א"ל רועה הייתי וכו' ופחו עלי יצרי ובקש לטורדני מן העולם אמרתי לו וכו' העבודה שאגלחך לשמים, שמסר זאת להשי"ת. והיינו שכאשר ראה שפתחו עליו יצרו ואין לו שום עצה אחרת או עמד ונשבע העבודה שאגלחך לשמים,

וזה הדרך של ניזיר שנקרא קדוש. ומה שאמר רבי אלעזר הקפרא שנקרא חוטא שציער עצמו מן היין, וזה כאשר ביכולתו להרים את הכל להשי"ת, וכיון שציער עצמו מן היין נקרא חוטא. שהרי תכלית הבריאה של עוה"ז היא שיהודי יעלה את כל עניני עוה"ז לשם ה', וזה היה יכול להרים את שתיית היין לתכלית רצון ה', לכך נקרא חוטא שציער עצמו מן היין. וכעין זה כתב המאירי בנדרים דף ט' בענין הניזיר שבא מן הדרום וכו' שמפרש עד"ז עיי"ש.

38 ועד"ז י"ל מאחז"ל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, שכבר הקשו בזה הרי הרואה סוטה בקלקולה כבר ראה את הרע בכיעורו ופחיתותו, וממילא יזהר כבר שלא יגיע לכך, ומדוע עליו עוד להזיר עצמו מן היין. אכן הבי' בזה ע"פ הסיפור מהבעש"ט הק' שפ"א ראה חילול שבת, ואמר שכל

כל ימי נדרו קדש הוא לה.

All the days of his abstinence, he is holy to Hashem (Bamidbar 6:8).

ועשה הכהן אחד להקטאת וְאָחַד לְעֹלָה וְכַפֵּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר הִטָּא עַל-הַנֶּפֶשׁ וְקָדַשׁ אֶת-רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא.

The Kohen shall make one as a sin-offering and one as an elevation-offering, and he shall bring atonement on him for having sinned against the person; and he shall sanctify his head on that day. (Bamidbar 6:11)

The nazir who vows not to drink wine is elevated to a level of holiness similar to that of the Kohen Gadol. Like the Kohen Gadol, he is prohibited from defiling himself for the dead, even his closest relatives, and the Torah describes his hair, which he must let grow, as sanctified. Yet this very same nazir must bring a korban chatas — a sin offering — at the termination of his vow. The Gemara explains that this sacrifice is to atone for the sin of denying himself the pleasure of wine. Thus the same vow which elevates him to a level of holiness also causes him to be adjudged a sinner. Why?

"All that the Holy One, Blessed is He, created in His world, He created solely for His glory" (Pirkei Avos 6:11). Hashem created the world for man to utilize in His service, not to be retreated from. Every aspect of creation can and must be utilized to aid one in understanding and drawing closer to its Creator.

The Torah outlook on the physical world is diametrically opposed to the Christian viewpoint. Christianity teaches that the material

world is inherently evil. Any enjoyment of the pleasures of the physical world is permissible only as the lesser of two evils. The only sacrifice a gentile may bring is an olah, which is wholly consumed. The only kedushah (holiness) understood by the nations of the world is total negation of the material world. By contrast, our most exalted sacrifice is the shelamim (literally a perfect, harmonious offering) where only a small portion of the offering is burnt on the altar. Most of the offering is eaten by the one who brought the sacrifice and the Kohen who offered it.

My Rosh Yeshivah, Rabbi Mordechai Gifter, שליט"א, explains the verse, "Be holy, for I, the Lord your God am holy" (Vayikra 19:2), to mean that just as Hashem is intimately involved in every aspect of the physical world — since only His will at every moment allows anything to exist — so, too, must we have contact with the entire physical world. But our involvement must imitate Hashem's: we must elevate and sanctify the physical, and not let the physical drag us into materialism devoid of spirituality. In the World to Come, we will be taken to task for everything in this world we could have enjoyed and elevated but did not. Every year we make a berachah over the blooming fruit trees to remind ourselves that Hashem created good and beneficial creations for man's enjoyment.

The wine forbidden to the nazir can enhance our performance of various mitzvos and occasions of joy by helping us give expression to our innermost sentiments. When detached, however, from mitzvos, and utilized as an end in itself, it degrades a person by robbing him of his most precious possession, his mind. Thus one who "sees a sotah in her disgrace," i.e., brought to shame from an abuse of wine, and who recognizes a similar weakness in himself, should vow to abstain from wine for a period of time to control his weakness.

Recognizing one's weakness and choosing abstinence over abuse renders one holy. But lest the nazir lose sight of the ideal, the Torah reminds him that he is nevertheless a sinner. He has not yet achieved the goal of life of elevating the entire physical world. Were he on the ideal level, he would not have to abstain from wine, but would instead utilize it for spiritual growth. Thus the same vow that renders him holy is also a compromise of the true ideal.

In this context, we can better understand the requirement that the nazir let his hair grow wild. The hair corresponds to the spiritual connections that link a person to his spiritual essence above. When the hair is in order, the physical and spiritual worlds mesh. Both the

מה שהאדם רואה הר"ז סימן שיש לו שייכות לזה, וכיון שהראו לו חילול שבת הרי יש לו שייכות לפגם זה. ובדק ומצא שפ"א שמע שביוז תלמיד חכם ולא מיחה, ות"ח הוא בחי' שבת וזילותא דת"ה נחשב לו מעין חילול שבת. וכמ"כ הרואה סוטה בקלקולה (הר"ז סימן שיש לו שייכות לפגם זה, וא"כ אין לו עצה אחרת אלא שיזיר עצמו מן היין.)

וזהו מאה"כ איש או אשה כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה', כמ"ש עוד האבן עזרא שיפליא הוא מל' פלא, שהוא דבר פלאי כי רוב העולם הולכים אחר תאותם ובמיוחד בהנאות עוה"ז של היתר שאין בהם שום צד איסור, ואיש זה פורש מהם לגמרי ומפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה', וכדברי הרמב"ם הנז' שענין זה הוא דרך בעבודת ה'. אמנם התכלית היא להתקדש בתוך העוה"ז, לא שיהודי יברח ויתנער מעוה"ז אלא שיעסוק בכל עניני עוה"ז ויריים אותם להשי"ת, שזה תכלית רצון ה'. וזה הלימוד מפרשת נזיר איך יתנהג יהודי בעניני עוה"ז, שהדרך הנרצית היא שיעסוק בכל הענינים הגשמיים ויריים אותם לשם ה', אך כשפחו עליו יצרו ואינו מסוגל לילך במדרגה הגבוהה או צריך קבלת נזירות העבודה שאגלחך לשמים, כי יהודי צריך להרים להשי"ת את הדבר הקשה לו ביותר.

41

king and the Kohanim are required to cut their hair regularly as a sign of the orderly bond to the spiritual world that is necessary to properly fill their exalted positions of authority.

A nazir must let his hair grow wild to signify the short-circuit that necessitates his temperance. At the conclusion of his lesson in self control, he shaves his hair to signify a new beginning, a total reorganization and rewiring of his physical-spiritual bonds. The hair is then burnt under the pot in which his shelamim offering is cooked to signify this new found harmony.

In this context the Torah states, "and after [this process] the nazir can drink wine" (Bamidbar 6:20). This verse is problematic, since after the process is finished he is no longer a nazir. The Torah is telling us that the purpose of his nezirus was not abstinence for its own sake, but rather as a lesson in how to properly drink wine after the period is over. Hence the goal of his nezirus is to drink wine as a nazir, as one sanctified and uplifted.

42 חסד 15-16

שכן הנזירות, לאמתו של דבר - אינה מטרה אלא כלי. אמנם אין זה קשה להתנזר מין, מתגלחת ומטומאה למתים, אולם מטרת הנזירות הינה להביא את בעליה למצב בו הוא ישלוט על תאוותיו, ואת זה - כבר בהחלט קשה לבצע...

על כן, הנזיר אשר מממש את נזירותו כראוי, ומפיק ממנה את התוצאות המיוחלות בדמות השגת שליטה על תאוותיו - אמנם נקרא 'קדוש', ומעשיו הם 'לפלא', באשר העפיל לדרגה נישאה ומרוממת ביותר.

אולם הנזיר אשר אינו מפיק את התועלת הזו, ומסתפק במעשים הטכניים בדמות המנעות משתיית יין, מגילוח השיער או מטומאה למתים - לא הפיק כל תועלת מהותית מנזירותו, ולא זו בלבד שאינו ראוי לתואר 'קדוש' - אלא שהוא אף נקרא 'חוטא', שכן לחינם עינה את נפשו!